

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ผลของการให้ความรู้และคำปรึกษาในรูปแบบกลุ่ม โดยเภสัชกร ในผู้ป่วยนอกโรคเบาหวาน โรงพยาบาลพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช
ผู้เขียน	นางสาวจิราภรณ์ มณีวุฒิกุล
ปริญญา	เภสัชศาสตรมหาบัณฑิต (เภสัชกรรมคลินิก)
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รศ.ดร. อัญชลี เพิ่มสุวรรณ ประธานกรรมการ ผศ. ยงยุทธ เรือนทา กรรมการ

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษาผลของการให้ความรู้และคำปรึกษาในรูปแบบกลุ่ม โดยเภสัชกร ในผู้ป่วยนอกโรคเบาหวาน ที่เข้ารับบริการ ณ คลินิกโรคเบาหวาน โรงพยาบาลพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช ในช่วงเดือน ตุลาคม 2550 - กรกฎาคม 2551 ใช้รูปแบบเชิงทดลองโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือผู้ป่วยเบาหวาน ชนิดที่ 2 ที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ คัดเลือกตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 56 คน แบ่งผู้ป่วยแบบสุ่ม เป็นกลุ่มควบคุม 30 ราย และ กลุ่มศึกษา 26 ราย ซึ่งถูกแบ่งเป็น 3 กลุ่มย่อย ตามระบบนัดรายตำบล ก่อนพบแพทย์กลุ่มศึกษาจะได้รับการให้ความรู้เรื่องโรคเบาหวานและคำปรึกษาจากเภสัชกรในรูปแบบกลุ่ม จำนวน 4 ครั้ง โดยใช้เวลารั้งละ 60 นาที ในช่วงระยะเวลา 4 เดือน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยเบาหวาน คู่มือการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยเบาหวาน คู่มือการใช้ยาเบาหวาน แบบวัดความร่วมมือในการใช้ยา แบบวัดความรู้ทั่วไปของโรคเบาหวาน และแบบวัดความเชื่อด้านสุขภาพ เก็บข้อมูลจากกลุ่มศึกษาและกลุ่มควบคุม ดังนี้ ระดับน้ำตาลในเลือดหลังดออาหาร 8 ชั่วโมง โดยวัดทั้งหมด 8 ครั้ง คือ ระยะเวลาการศึกษา ระหว่างให้การแทรกแซง 3 ครั้ง และระยะติดตามผล 4 ครั้ง ส่วนความร่วมมือในการใช้ยา คะแนนความรู้ทั่วไปเรื่องโรคเบาหวาน และคะแนนความเชื่อด้านสุขภาพ วัด 2 ครั้ง คือ ก่อน และหลังให้การแทรกแซง (ครั้งที่ 5) วิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติเชิง

พรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน และสถิติอนุมานใช้ Chi-Square Test, Paired Sample T Test, Wilcoxon signed ranks test และ Mann-Whitney U Test

ผลการศึกษา พบว่า ระดับน้ำตาลในเลือดเฉลี่ยหลังอาหาร 8 ชั่วโมง ของกลุ่มศึกษาจำนวน 8 ครั้ง มีแนวโน้มลดลงแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมในการวัดแต่ละครั้ง ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หลังการแทรกแซงคะแนนของความร่วมมือในการใช้ยาเฉลี่ยของกลุ่มศึกษามีค่าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.02$) คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน โดยรวมทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการใช้ยาของกลุ่มศึกษามีค่ามากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.02$ และ $p=0.04$ ตามลำดับ) คะแนนเฉลี่ยของความเชื่อด้านสุขภาพ โดยรวมทุกด้านของกลุ่มศึกษาหลังการศึกษามีค่าเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ด้านความเสี่ยงของโรค และด้านความรุนแรงของโรค มีค่าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$ และ $p = 0.02$ ตามลำดับ) และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมพบว่า คะแนนเฉลี่ยของความเชื่อด้านสุขภาพ โดยรวมทุกด้านของกลุ่มศึกษาไม่มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่คะแนนเฉลี่ยการรับรู้ด้านความเสี่ยงของโรค และการรับรู้ด้านความรุนแรงของโรค ของกลุ่มศึกษามีค่ามากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.02$ และ $p = 0.01$ ตามลำดับ)

การจัดทำกิจกรรมดูแลผู้ป่วยเบาหวานในรูปแบบกลุ่มพร้อมการใช้สื่อ ต่าง ๆ เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของเภสัชกรในการดูแลผู้ป่วยเบาหวานร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ ทั้งนี้ควรวัดผลลัพธ์อย่างต่อเนื่องในระยะยาวมากขึ้น และควรวัดระดับน้ำตาลในเลือดโดยใช้ ฮีโมโกลบินเอวันซี พร้อมส่งเสริมให้ญาติหรือผู้ดูแลผู้ป่วยเข้ามามีส่วนในการดูแลรักษาเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับผู้ป่วย

Thesis Title The Effects of Group Education and Counseling in Diabetic Outpatients by Pharmacist at Pipoon Hospital, Nakornsrihammarat Province

Author Ms.Jiraporn Maneewuttigorn

Degree Master of Pharmacy (Clinical Pharmacy)

Thesis Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Unchalee Permsuwan
Asst. Prof. Yongyuth Ruanta

Chairperson
Member

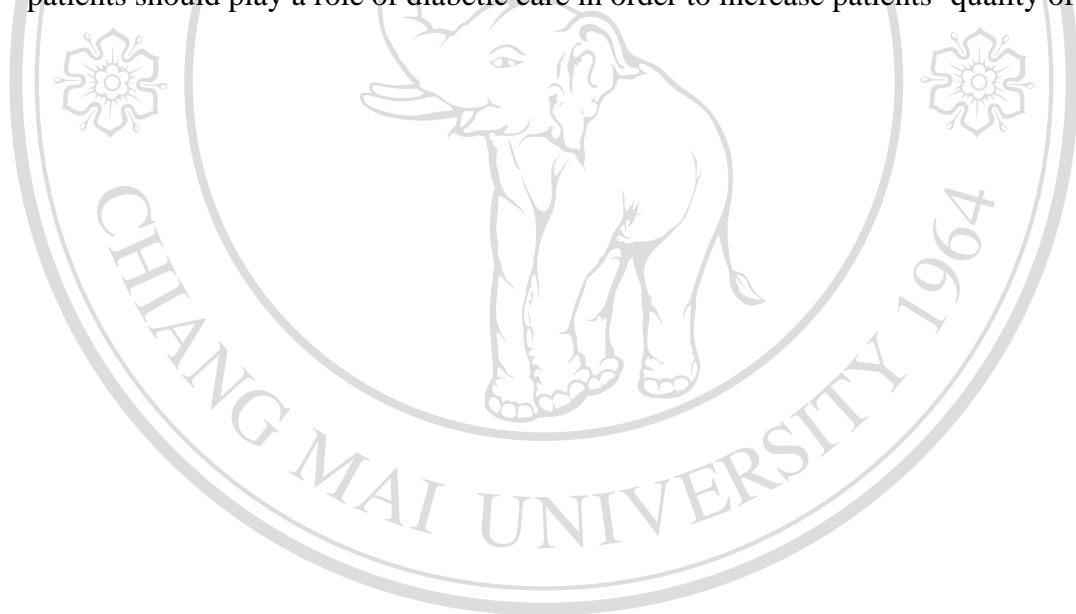
Abstract

The objectives of this study were to determine the consequences of knowledge implement and group counseling by a pharmacist on diabetic outpatients visiting at a diabetic clinic Pipoon Hospital, Nakornsrihammarat province from October 2007-July 2008. The experimental design was used. Samples were uncontrolled Type 2 diabetic patients and selected by inclusion criteria. The total 56 patients were randomly divided into a control group (30 patients) and a study group (26 patients) which was subsequently divided into 3 subgroups by district. The study group had received intervention by a pharmacist before they visited physician. The intervention was performed four times during four months, each took 60 minutes. The study instruments consisted of, general diabetes mellitus patients record form, handbook of self care for diabetic patients, handbook of DM drug use, compliance measurement form, knowledge measurement form, health believe measurement form. The data were collected as follows : 8 times for fasting blood sugar (before intervention and then follow up 7 times), and 2 times compliance, knowledge and health believe score (before and after intervention) .Data were analyzed by descriptive statistics (frequency percentage mean $\pm$ SD and median $\pm$ ITQ) and inferential statistics (Chi-Square Test, Paired Sample T Test, Wilcoxon signed ranks test and Mann-Whitney U Test).

The results showed that fasting blood sugar (FBS) levels of a study group measure 8 times were likely to decline, but not statistically significant. Each measurement compared with a control group did not show statistically significant difference .The study group showed significantly better outcomes than the baseline in

compliance score ($p=0.02$). The total mean score of DM knowledge especially the mean score of drug use dimension in a study group were statistically higher than a control group ($p=0.02$ and $p=0.04$ respectively). For a study group, the total mean score of health believe after intervention given were increased but not statistically significant. However the mean score perceived susceptibility and perceived severity dimensions were statistically increased ($p<0.001$ and $p=0.02$ respectively). Compare with a control group, the total mean score of health believe in a study group were not significantly different. On the other hand the mean score of perceived susceptibility and perceived severity dimensions in a study group were significantly higher than those of a control group ($p=0.02$ and $p=0.01$ respectively).

Activity related to group diabetic care with a variety of media use might be another alternative tool for pharmacists to take part in diabetic care with other health professionals. The outcomes should be continuously measured in longer time. HbA_{1c} should be used instead of FBS. Moreover relatives or persons who take care of patients should play a role of diabetic care in order to increase patients' quality of life.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved